

BESTAMİ YAZGAN'IN ÇOCUK EDEBİYATIMIZDAKİ YERİ

Saim KAYGUSUZ*

A milli ve dini duygularla büyükler için yazan Yazgan, zamanla çocuklar için yazmaya başlamış. İçindeki çocuk yönelmiş onu, çocuklar için yazmaya, bir baba olması, öğretmen olması, çocukları seven bir millete mensup olması ve İslamın çocuğa verdiği değeri ve çocuğa bakış açısını bilmesi ise çocuklar için yazmasına sebep olan diğer etkenler.

Şiire çocuğu anlatan şiirlerle başlıyor Yazgan, al çocuk, bal çocuk diye...

Tepe dergisinin Mart 1992 sayısında şöyle yazmış Sıddık Elbistanlı, Yazgan'ın ilk şiirleri için:

"Bestami Yazgan kim? dersiniz, "Şiir ülkesinde yerini yurdunu aramaya çıkmış bir göçmen kuştur" derim size. Şairin aradığı şiir yurdunu bulup, gezindiği bu ilk parçası, çocuk dünyası oluyor."

Gül Çocuklar adlı şiiri ilk çocuk şiirlerinden birisi ve

Tatlı nazı
Şirin sözü
Hele özü
Tül çocuklar
Gül çocuklar
beşliyle başlıyor şiir.
Gül bahçesi seninle
Daha da gökçek, çocuk
Öyleyse senin adın
Olsun mu çiçek çocuk?

dörtlülüğü ise Yazgan'ın çocukları anlatan bir başka şiirinden.

Şairin "Hoşgeldin Bebek" adlı şiirinde, bir çocuğun, sıcacık aile ortamında dünyaya gelişindeki güzellik, mutluluk anlatıyor. "Sevgi Limanı" adlı şiir ise yine aynı duygularla yazılmış.

Çocukları en çok çiçeğe benzeten şair bu duygusunu "Dilek" adlı şiirinde daha da belirginleştirir. Çocuk dünyasının güzelliğini sonsuz kılacak bir hatıra ister çocuktan.

Bir dileğim var yavrum
Sen büyüdüğün zaman
Kalbimde sıcak sıcak
Seni hatırlayacak
Ruha mutluluk sağan
Sevgi dolu sakısından
Bir çiçek ver armağan.

Yazgan'ın şiirleri tema, anlatım, teknik ve samimiyet açısından saf, taze, körpe, ipil ipil çiçekler olarak, milli, gerçekçi Türk Çocuk Edb. giden yolda serpilmiş bir papatya, gelincik, hanımeli, gül, karanfil gibi hoş kokular bırakmakta.

Daha sonraki şiirlerinde çocuk duyarlığını yakalıyor Yazgan:

Anneciğim
Beni bir leyleğin
Getirdiğini söylüyordun
Müjde anne müjde işte bak
Bacamızda bir leylek
Şimdi kimi getirecek?...

"Bestami Yazgan çocuklar için şiirler yazıyor. Çocuksu bir şemsiye açmayı başanyor. Bütün şiirlerinde çocuksu bir tat var. Çocuksu bir sevinç, çocuksu bir dünya. Şiirlerinde çocuksu hayaller bayrak yarışında. Küçük bir pencereden çocukları seyretmesini biliyor Yazgan" (1) diyor M.Ruhi Şahin Yazgan'ın şiirleri için.

Dün gece
Aydedeye yal vardım
Uçurtmam olsun diye
Sağolsun beni kırmadı

Yıldızlardan bir kuyruk verdi hediye
Doyasıya uçurdum... uçurdum.

Yukandaki dizeler ise Yazgan'ın çocuk duyarlığını yakaladığı bir başka şiirine ait.

Gelişmiş medya sebebiyle, çocukların her türlü sosyal olaydan haberdar olduğunu düşünen Yazgan, Afganistan'ı, Afrika'yı şiirlerinde işlemiş.

Kuyruğu rengarenk ilaçlarla

Saçakları çeşit çeşit meyvelerle süslü

Simitten uçurtmaların olsa.

Yıldızlar kadar

Günde üç öğün

Yardımlaşma ipiyle uçursam Afrika'ya

Küçük karnlar doysa

Büyük acılar dinse

Hem çocuklar, hem anneler sevinse.

ve

Yastığı dağlar

Yatağı siper

Alnından öper

Beş vakit toprak

Al kanlı çocuk

Afganlı çocuk

dizeleri şairin, bu tür şiirlerinden örnekler sunmakta. Bir Fortbebe içindeki çocuğun duygularını dile getirdiği "Fortbebe veya Sutbebe" adlı şiiri ise yüreğindeki çocuğun sesiyle yazdığı ve benimde en çok sevdiğim şiirlerden bir tanesi

Anneciğim

Ne olur

Yine sırtına sarsan beni

Tip tip...tip tip

Yüreğim, yüreğinle birlikte atıp

Sevgilerin en sıcakını duysa

dizeleri, bir bebeğin yerinin, annenin kucacı olduğu ve anne ile bebeğin kalbinin üst üste

geldiği bu sıcak durumda, kalplerin birlikte atarak, aralarındaki güzel bağın kuvvetlendiğini unutan annelere, bebeklerinden verilen düşündürücü bir mesaj.

Ve sen

Annemle arama giren

Karaçalı

Sevgilere tırpan mısın?

Sen benimle düşman mısın?

Söyle hele neydi adın?

Fortbebe mi?

Sutbebe mi?

ve şiir çocuğun, annesiyle kendisinin arasına giren fortbebeye olan öfkesini belirten bu dizelerde son buluyor.

Yazgan şiirlerinde "küçük bir pencereden çocukları seyretmesini biliyor", masallarında ise, çocukların, hayal alemine girebileceği kocaman bir kapıyı aralıyor ve Yazgan'ın masallarını okuyan çocuk, hiç farkında olmadan masalın içinde buluyor kendini. Ayılarla birlikte okula gidiyor, ağaçları kesilen bir dağ ile birlikte ağlıyor, dalından kopanları güllerle birlikte üzülüyor, bir kırlangıç olup uçaklarla yansıyor çocuklar ya da çaldıkları sihirli bir düdükle kulakları uzuyor çocuklarını.

Yazgan'ın gerek şiirlerinde gerekse masallarında, çocuklar için yazılan eserlerde olması gereken çocuksuluğu yakaladığını görüyoruz.

Yazgan, duygularını yüreğindeki çocuğa havale etmeyi çok güzel başarıyor ve bu oranda başarılı eserler veriyor çocuklar için.

Edebiyatın teorisi kısmıyla ilgilenmeyen Yazgan'ın, çocuk edebiyatı hakkındaki düşünceleri ise şöyle: "Çocuk Edb. ayrı bir ilgi alanı olarak algılanabilir ve Çocuk Edebiyatı Enstitüsü kurulursa sanatçılara ışık tutar."

Çocuklar için yazarken gayemiz sadece mesaj vermek olmalı, çocuğa mesajla birlikte estetikte sunmalıyız. Çocuklar için yazılmış eserlerde ahenk olmalı, çocuk okurken bir tat hissetmeli.

Çocuklarımıza dinimizi, vatanımızı, özellikle de dilimizi sevdirmeliyiz. Onlara kendi güzelliklerimizi sahip olduğumuz değerleri anlatmalıyız. Bunun yanında eksikliklerimizden de haberleri olmalı tabii.

Fakat bütün bunların çocuk duyarlığıyla yapılması, yazıların çocukların anlayacağı şekilde olması, çocukların dünyasına girebilmesi, çocuklara ağır gelmemesi lazım.

Gazetelerin ek olarak hazırladığı çocuk dergileri kaliteli ise çocuklar açısından iyi bir düşünce. Aile büyükleri gazeteyi okurken çocuk da kendisi için hazırlanan dergiyi okur.

Çocuk kitap ve dergilerindeki dil ve tema ile birlikte, resimler de çok önemli. Bu kitap ve dergideki resimler çocuğun karakterini iyi yönde etkileyecek şekilde olmalı, ideal örnekler olmalı. Her şeyden önemlisi diğer konularda olduğu gibi resimler de bizden olmalı, çocuk önce kendi kültürünü tanımalı.*

Yazgan'ın bu düşüncelerini yazdığı eserlerde gerçekleştirdiğinin görüyoruz. Çocuğun ne istediğinin ve çocuğa ne verilmesi gerektiğinin farkında olan Yazgan, hep bu hareket noktalarıyla başlıyor işe ve içindeki çocuğun da yardımıyla, çocuklar için eserler vermeye devam ediyor.

* Selme KAYGUSUZ; *Bestami Yazgan ve Çocuk Edebiyatımızdaki yeri*, Kastamonu, 1997, 85. (Yard. Doç. Dr. Zeki Gürel'in danışmanlığında hazırlanan bu tez G.Ü. Kastamonu Eğitim Fakültesinde yapılmıştır).

1. Şirin, M. Ruhi, *Zaman Gazetesi*, 16 Mart 1991.

YAZAR OLMAK İSTİYORUM

Dünyayı çiçeklerle
Ağaçlarla süsleyip
Bu vatan benimdir diyip
Yazar olmak istiyorum.

Gezegenleri öğrenerek
Dünyayı dolaşarak
Tabiatı severek
Yazar olmak istiyorum.

Küçüklerimi severek
Büyüklerimi sayarak
Yazarlığımı kanıtlayarak
Yazar olmak istiyorum.

Her yerde
Ve her yaşta
Gerekirse savaşta
Önderliğimle bu yaşta
Yazar olmak istiyorum.

Sevgisiz insan olmaz
Yazarlık iyi duygu
Kuşlar dalına konmaz
Gel, sen de sev bu yurdu.

Nihayet SAHİN